

Remissvar gällande SOU 2023:58 "Kultursamhället"

Folkmusikens hus avger härmed svar på remissen gällande SOU 2023:58 "Kultursamhället". Vi vill med detta svar understryka vikten av hållbar och långsiktig finansiering, jämlikhet och samverkan mellan kommuner samt skolans viktiga roll som kulturell grogrund för delaktighet i kulturlivet.

Folkmusikens hus är en ideell förening som verkar som professionell folkmusik- och dansscen med regionalt uppdrag. Verksamheten finansieras av flertalet av Dalarnas kommuner samt av kultursamverkansmodellen. Folkmusikens hus har fokus på tradition och genuinitet med syfte att sprida kunskap och skapa intresse för folkmusik- och dans samt främja människors upplevelser, egna skapande och kreativitet. Med det målet, och i samverkan med folkbildning och civilsamhälle, skapar vi mötesplatser för folkmusik och dans från hela världen.

Sammanfattning

Folkmusikens hus är positiv till att betänkandet lyfter fram vikten av ökad samverkan, att fler parter aktivt ska delta i kultursamverkan och att fler konst- och kulturområden ska innefattas. Vidare instämmer vi i att kommuner och det fria kulturlivet har fått för liten del av samverkansmodellen, att flexibiliteten kan ökas och att behov finns att minska administration.

Folkmusikens hus ser dock en risk att om inte kommande reform tillför nya resurser riskeras verksamheter att urholkas och evenemang minska med resultat att förmerandet som förslaget syftar till ändå inte uppnås.

Folkmusikens hus ser risker i utredningen gällande otydlighet i vilka kommuner som får möjlighet att fördela statliga medel samt villkoren för fördelningen. Här befarar vi en konsekvens av större skillnader mellan stora och små kommuner, stads- och landsbygdskommuner. Förtydligande bör ges om roller samt *hur* små kommuners intressen bör tillvaratas för att de inte ska riskera förbises då de kanske har mindre administrativa förutsättningar än stora kommuner att jobba med kultursamverkansplaner. Inte minst utifrån den aspekten anser vi att regionens roll fortsatt bör vara stor för att säkerställa och garantera ett rikt kulturliv i hela regionen och i samtliga kommuner.

Folkmusikens Hus delar utredningens uppfattning om skolans roll som viktig kulturinstitution och är positiva till att saken lyfts i utredningen som angeläget för kulturpolitiken likväl som för utbildningspolitiken.

Folkmusikens hus vill speciellt kommentera följande

9.1 Ett vidgat system för kultursamverkan

Här vill Folkmusikens hus lyfta att arbetet med kulturplan är en viktig demokratisk process. Att ersätta kulturplaner med samverkansplaner riskerar att ta bort helhetsperspektivet som kulturplanerna idag ger. Det kan få konsekvenser som kortsiktigare projekt och minskning av den långsiktiga strategiska utvecklingen av kultur i regionerna. Det finns också en risk att säkerställandet av konstnärlig frihet och armlängds avstånd förminskas.

9.3 En breddad modell med ny anslagsstruktur

Folkmusikens hus styrker betänkandets betoning av värdet av idag befintliga kulturinstitutioner, vilka medvetet byggts upp under lång tid och vilka garanterar tillgången på högkvalitativ och professionell kultur i hela landet. Kulturinstitutionerna är en stor arbetsgivare för det fria kultur- och musiklivet där länets invånares egna deltagande främjas och möjligheterna för lokala professionella frilansande utövare ges, ofta genom samverkan på både lokal, regional och nationell nivå. Värdet av att kunna arbeta hållbart möjliggörs av långsiktig planering och stabilitet vilket bör värnas om. Förslaget bör tydligare belysa, möjliggöra och tillvarata de stora utvecklingsarbeten som sker på de etablerade institutionerna.

Möjligheter för att lyfta in nya verksamheter men också att arbeta med förändringar i befintliga verksamheter är ett medvetet och långsiktigt arbete vilket bör ske i samråd med kommunala och regionala utvecklingsprocesser. Förnyelse måste få ske parallellt med befintlig verksamhet och under förutsättning att det finns medel att fördela för en utökning. Fördelning med hjälp av nyckeltal får varken stagnera verksamheter, hota att urholka dessa eller minska möjligheten för nya verksamheter eller utvecklingsarbeten.

Folkmusikens hus ställer sig positiv till att nya konstnärliga uttryck och kulturella verksamheter kan involveras i Kultursamverkan och anser att medel för detta måste tillföras. Folkmusikens hus anser att det statliga anslaget måste förstärkas och kontinuerligt uppräknas för att inte urholka stödformen.

Folkmusikens hus ställer sig positiv till ett nytt samlat bidrag kring bibliotek/litteratur, skapande skola och kulturskolor i form av kulturpåse och ser möjligheter att detta kan minska administration och öka flexibilitet hos kommuner.

Förslaget gällande samverkansstöd går i linje med Folkmusikens hus arbete med Dalarnas kommuner, där överenskommelser sker och konstnärliga dialoger förs gällande lokal kulturutveckling, mottagande och engagemang. I det arbetet är det välkommet med möjlighet till stärkt samverkansfinansiering för mindre kommuner.

10.3 Kulturinstitutionen skolan

De estetiska ämnena har under 1990 - nutid stadigt minskat i både grundskola och gymnasium vilket resulterar i minskade möjligheter för elever att ta del av kulturella ämnen med konsekvenser som, en befolkning med minskat kreativt tänkande, ett hämmade av återväxten inom de estetiska områdena och inte minst minskade arbetstillfällen för lärare inom estetiska ämnen. Ett kreativt förhållningssätt, vilket övas i de estetiska ämnena, är fundamentalt för inläring och utveckling och en förutsättning för att uppnå ett demokratiskt och entreprenöriellt lärande.

Folkmusikens hus instämmer med utredningen att se läsning och kreativt skrivande som en del av skolans kulturuppdrag. Vi hade gärna sett att utredningen även lade ett förslag om hur skolan skulle stärkas som kulturinstitution, exempelvis att grundskolans estetiska ämnen får större utrymme i läroplanen, att estetisk verksamhet återfår en plats som obligatorisk kurs på alla gymnasieprogram och att dans lyfts från ämnet idrott och ges en egen plats bland skolans estetiska ämnen.

Beslut om yttrande

Remissvaret är beslutat på ordinarie styrelsemöte den 26 mars 2024 och undertecknas med digital signering.

Jeanett Rousu
Verksamhetschef

Olle Emanuelsson
Ordförande